

— De ce ai încetat să mai vorbeşti româneşte?
— Parcă n-ai auzit că iarăşi sîntem eliberaţi?

DOSARE NOI OFERITE DE RĂZBOI

DIALOG CU DOMNUL VEACESLAV ANDREI DIDIC, PROCUROR ADJUNCT AL REPUBLICII MOLDOVA, ŞEFUL DIRECŢIEI ANCHETARE PENALĂ

— Domnule Didic, atît în timpul conflictului armat, cît şi acum, pe teritoriul republicii se săvîrşesc zeci de crime din cele mai crunte. Ce întreprinde Procuratura Republicii întru combaterea lor?

— Datele de care dispunem mărturisesc că din martie curent, adică de la începutul conflictului armat, în unele localităţi ale Transnistriei, şi nu numai acolo, situaţia criminogenă s-a agravat brusc. Adepţii separatismului, membrii formaţiunilor armate nelegale ale autoproclamatei republici moldoveneşti nistrene, încălcînd grav legile, făceau percheziţii, arestau nelegal cetăţenii. În multe cazuri victimele erau mai întîi supuse unor torturi neomeneşti, apoi împuşcate. Astfel, gardiştii fără nici un motiv l-au omort pe fratele viceprimarului satului Lunga, raionul Dubăsari, S. Cojuhari, pe locuitorul oraşului Dubăsari E. Tuntulescu, şoferul BA -2331 din Bender N. Holban, pe poliţistul S.O.P. Bender V. Purice, pe învăţătorul V. Savin şi alţii. Gardiştii L. Roşcovan, cu antecedente penale, fiind în stare de ebrietate, la 12 iulie, fără nici o pricină a împuşcat din pistol automat 7 locuitori ai satului Butor din raionul Grigoriopol (3 bărbaţi, 3 femei şi un copil).

În împrejurimile satului Gura-Bicului în urma împuşcăturilor lunetiştilor de pe malul stîng al Nistrului într-o singură zi au fost ucişi locuitorul acestui sat I. Creangă, care păştea vaca, şi locuitorul oraşului Bender D. Hmelniţki, care prindea peşte.

Deşi în raioanele din stînga Nistrului activitatea procuraturilor locale e practic paralizată de acţiunile separatiştilor, Procuratura Republicii, prin metode accesibile ei, realizează un mare volum de lucru în vederea depistării infracţiunilor comise. În fiecare caz sînt intentate dosare penale, în procesul cercetărilor se clarifică circumstanţele comiterii lor, se culeg probe în scopul demascării persoanelor culpabile.

În acelaşi timp, au fost depistate multiple cazuri de comitere a acţiunilor criminale premeditate şi din imprudenţă atît în zona conflictului, cît şi în afara ei, de către unii combatanţi şi alţi participanţi la restabilirea structurilor legale de putere. Multe persoane civile, mai întîi de toate femei şi copii, au devenit victime ale infracţiunilor legate de aplicarea armelor de foc aparţinînd militarilor şi voluntarilor.

Aceasta are loc din cauză că organele de autoadministrare locală, comandanţii unităţilor militare şi ai formaţiunilor promilitare n-au luat măsurile posibile care ar fi asigurat folosirea armelor în exclusivitate în scopul menţinerii ordinii publice, apărării drepturilor şi libertăţilor cetăţenilor. În acest sens nu s-au respectat legile «Cu privire la carabinieri (forţele armate interne) ale M.A.I. al Republicii Moldova», «Cu privire la apărare», «Cu privire la serviciul militar obligatoriu al cetăţenilor Republicii Moldova», «Cu privire la poliţie»...

La etapa iniţială de creare a forţelor armate naţionale în condiţiile dificultăţilor existente în ce priveşte completarea contingentului unităţilor, instruirea lui, n-a fost creat un sistem viabil de preîntîmpinare a delictelor printre militari, care ar fi exclus încălcarea de către ei a disciplinei militare.

Lipsa unei ordini stricte în organizarea recepţiei, eliberării şi păstrării armelor, inclusiv a celor capturate n-a contribuit la crearea unui baraj sigur în calea scoaterii armelor din zona conflictului armat. Atît cauzele menţionate, cît şi altele, au favorizat plecarea militarilor, poliţiştilor, voluntarilor de pe poziţii cu arme, folosindu-le în unele cazuri la soluţionarea conflictelor personale.

— Cred că vă sînt cunoscute multe cazuri de acestea?..

— La 17 mai carabinierii T. Saiînsus şi V. Popa au plecat cu automobilul de serviciu din Cocieri în satul Rezeni, raionul Căinari, luînd cu ei pistoale automate şi muniţii. În cursul zilei ambii au consumat băuturi spirtoase, apoi au început a împuşca în livada colhozului, speriindu-şi consătenii. În seara aceleiaşi zile Saiînsus l-a chemat din casă pe vecinul E. Bivol cu care era în relaţii ostile, i-a pus arma în piept şi l-a somat să iasă cu dînsul din sat. Bivol a refuzat. Atunci Saiînsus a început să-l ameninţe. Bivol, împreună cu vecinul N. Cerbuşcă, a reuşit să-i ia arma şi două încărcătoare de cartuşe, după ce Saiînsus a fugit.

Peste o jumătate de oră Saiînsus a luat pistolul automat de la V. Popa şi s-a întors la casa lui Bivol, unde a tras de cîteva ori în aer. Soţia lui Bivol cu doi copii minori s-a ascuns în casă, iar soţul şi Cerbuşcă — în beci. Saiînsus, ameninţînd-o cu moartea pe stăpînă, a împuşcat de cîteva ori spre casă, cerînd ca ea să aprindă lumina în beci. Cînd dînsa a refuzat să facă aceasta, el singur a aprins lumina, s-a coborît în beci şi a început să împuşte în toate părţile.

Bivol şi Cerbuşcă, ascunşi după un butoi, au rămas neatinşi. Aruncîndu-se din spate asupra lui Saiînsus, i-au luat pistolul automat şi încărcătoarele cu cartuşe.

La 24 iunie, în jurul orelor 14, voluntarul din satul Hagimus, raionul Căuşeni, V. Gangan, l-a adus pe «Colina lui Suvorov» de lîngă Bender pe A. Spînu, nepotul său de vreo 17 ani şi, învinuindu-l de faptul că fratele lui se află în «gardă», l-a pus să-şi sape singur groapa, apoi să se culce în ea cu faţa în jos. După aceasta, dînsul l-a împuşcat în spate, omorîndu-l. Cadavrul a fost dezgropat abia la 17 iulie, după parvenirea acestei informaţii în Procuratura Republicii.

— Domnule Didic, cică în zona conflictului au fost săvîrşite multe jafuri: se prădau depozitele întreprinderilor, locuinţele refugiaţilor...

— E regretabil, dar sînt multe cazuri de furturi. La 5 iulie voluntarii, fraţii Victor şi Anatolie Bîrlădeanu, au scos de pe teritoriul fabricii de conserve din Bender, aflată pe atunci în zona acţiunilor militare, cinci saci de zahăr în valoare de 6500 ruble, încercînd să-i ducă în satul natal Hagimus. De la locuitorul acestui sat V. Mititel au fost confiscate mărfuri furate din zona acţiunilor armate în sumă de peste 100 mii ruble, inclusiv 4 rulouri de cit, 10 rulouri de piele naturală, 16 — de ţesătură de tapiserie, 3 pachete cu şervete, 12 perechi de diferită încălţăminte, producţie a combinatului «Floare» etc.

Este alarmant faptul că la aceste acţiuni de hoţie iau parte şi persoane de răspundere, în funcţiile cărora intră obligaţiunea de a asigura integritatea oricărei forme de proprietate, inclusiv şi a averii lăsate de refugiaţi.

— Sînt nişte cazuri ruşinoase. Unii în zilele de grea răstrişte cădeau în lupte, iar alţii se îmbogăţeau. Şi totuşi, vreau să revin la întrebarea: de ce nu s-a reuşit de a crea o astfel de situaţie, care ar fi exclus posibilitatea scoaterii armamentului din zona conflictului armat? Doar referitor la aceasta au fost emise şi unele decrete...

— Materialele controalelor efectuate de procurorul militar dovedesc că în subunităţi nu se ţinea o evidenţă strictă a armelor.

Tergiversarea manifestată la stabilirea ordinii în problemele de păstrare a armelor, muniţiilor, cît şi evidenţa armelor capturate, duce la aceea că militarii, voluntarii, poliţiştii transmit într-un şir de cazuri cartuşele, armele, grenadele altor persoane, inclusiv şi celor civile. S-au înmulţit cazurile de utilizare a armelor în scopuri criminale.

La 5 iulie, la orele 21, în satul Ceropcani, raionul Ungheni, locuitorul satului Bumbăta al aceluiaşi raion E. Nazarenco, neangajat în cîmpul muncii, a împuşcat din pistolul automat în consătenii săi V. Poholciac şi Pintilii, pricinuindu-le răni cu diferit grad de gravitate. Poholciac a decedat. Conform explicaţiilor inculpatului, el a adus arma din zona conflictului armat, apoi a aruncat-o în lac. Circumstanţele se cercetează.

— Domnule Didic, chiar şi poliţiştii la reîntoarcere de pe poziţii nu respectă ordinea de predare a armelor de foc şi în rezultat au loc cazuri tragice...

— Păi şi aceştia uneori manifestă lipsă de disciplină. La 3 august, de acum după decretul Preşedintelui Republicii despre ordinea de predare a armelor de foc, un grup de poliţişti din raionul Rîşcani s-a întors acasă cu armele şi vis-a-vis de secţia raională de poliţie au hotărît să tragă cîteva rafale, semn că au venit sănătoşi. În rezultat, poliţistului G. Liutîi a fost rănit, iar Simion Ţiganciuc — transportat la spital, unde a şi decedat.

— De multe ori armele nimeresc în mîinile copiilor...

— Desigur. Chiar nu demult, la 5 august, în ograda cetăţenei P. A. Antohieva din satul Coşernita, raionul Criuleni, a fost găsit cadavrul fiului ei Veaceslav, născut în 1978, elev al şcolii nr. 1 din Vadul lui Vodă, cu o rană de glonte în regiunea inimii, iar lîngă cadavru — un pistol «Makarov». În aceeaşi casă a fost găsit şi cadavrul elevului E. I. Cucoş cu o rană de glonte în regiunea capului.

Sosind la faţa locului, anchetatorul a găsit o hîrtiuţă, pe care era scris: «Mamă, eu n-am ştiut că în pistol este cartuş, am tras în glumă şi l-am împuşcat pe Jenea, apoi m-am împuşcat şi eu...»

— Furturile în prezent, mai ales cele mari, se săvîrşesc în prezenţa armelor de foc...

— Aceasta e foarte periculos. La 8 august, la orele 12.45, trei necunoscuţi au intrat în apartamentul şoferului Guţuleac V. T. al cooperativei «Viitorul» din Cricova, raionul Criuleni, şi ameninţîndu-l cu un pistol automat 300 mii ruble şi bij aur în sumă totală de oane de ruble...

— Şi ultima întreba nule Didic, v-aţi refer mei la exemple din r din dreapta Nistrului. doar că în Transnistria comise sute de crime mai grave, de pe urm ra au suferit oameni Ce întreprinde procurat vederea descoperirii vi lor şi tragerii lor la răs re?

— Sperăm că nici un vat care a săvîrşit crim va scăpa de răspundere prezent Procuratura Re cii organizează două gru anchetare, în componen rora intră anchetatori cu experienţă ai Procuratur publicii, ai Ministerului terne şi ai Securităţii n nale. Un grup va studia rile săvîrşite atît în ora raioanele Dubăsari şi Gr opol, cît şi în satele din dre ta Nistrului, situate în nul Criuleni.

Cea de-a doua grupă va p trona zona Bender, Căuşen Slobozia, Tiraspol şi unele calităţi din raioanele Şti Vodă şi Anenii Noi.

Scopul grupurilor e de studia toate cazurile legate omoruri, jafuri, tîlhării în rioada martie—iulie. Se supune că vor fi deschise că sute de dosare penale.

— Mulţi din cei care au vîrşit omoruri şi jafuri au cat de acum de pe teritor republicii...

— Dacă vinovaţii vor identificaţi, neapărat vor traşi la răspundere. Credem îi vom găsi.

Consemnare de Valeriu CIOCO

— Dar el în ce limbă vorbeşte?
— Ferice de dînsul: e mut!